



PROGRAM SOCJOTERAPEUTYCZNY
MIEJSKICH ŚWIETLIC SOCJOTERAPEUTYCZNYCH
NA ROK SZKOLNY 2026/2027

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE	3
1. Czas realizacji i odbiorcy programu	5
2. Organizacja pracy	6
3. Obszary działań programu socjoterapeutycznego na rok 2026/2027	7
4. Bloki tematyczne 2026/2027.....	15
5. Metody, formy i techniki pracy.....	16
6. Okoliczności mające wpływ na realizację programu	18
7. Ewaluacja i monitoring programu.....	19

WPROWADZENIE

Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne w Gnieźnie działają od października 2003 roku, zapewniając dzieciom, młodzieży i ich rodzinom wsparcie w codziennym funkcjonowaniu oraz przezwyciężaniu trudności życiowych. Są specjalistycznymi placówkami wsparcia dziennego, działającymi na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980) oraz przepisów wykonawczych, w tym rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 października 2015 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1630). Podstawę organizacyjną ich działalności stanowi uchwała nr XIII/129/2003 Rady Miasta Gniezna z dnia 29 sierpnia 2003 r. w sprawie utworzenia i prowadzenia Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych w Gnieźnie, zmieniona m.in. uchwałą nr LIII/745/2022 Rady Miasta Gniezna z dnia 22 lipca 2022 r.

Obecnie Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne obejmują cztery placówki zlokalizowane przy ul. Wrzesińskiej 43–55, ul. Stanisława Staszica 5A, ul. Jana Kilińskiego 17 oraz na os. Kazimierza Wielkiego 33. W roku szkolnym 2026/2027 planowane jest przeniesienie świetlicy działającej przy ul. Wrzesińskiej do budynku przy ul. 17 Dywizji Piechoty 3. Przedsięwzięcie realizowane jest dzięki współpracy z Miastem Gnieznem i pozyskaniu środków w ramach projektu „Gniezno, klimatycznie! Królewskie miasto przygotowane na zmiany klimatu, bezpieczne, zielone, dostępne, dla mieszkańców.”, dofinansowanego z Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej dla wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej, mającej na celu zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych w obrębie Unii Europejskiej, realizowanego w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast. Zmiana lokalizacji ma służyć poprawie warunków prowadzenia zajęć oraz stworzeniu przestrzeni lepiej odpowiadającej potrzebom dzieci i rodzin korzystających ze wsparcia.

Działalność świetlic służy wspieraniu rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych oraz tworzeniu dzieciom warunków sprzyjających rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu. Placówki zapewniają opiekę wychowawczą, zajęcia socjoterapeutyczne, pomoc w nauce, możliwość rozwijania zainteresowań i bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Są również miejscem budowania zaufania, nawiązywania pozytywnych relacji z rówieśnikami i dorosłymi oraz zdobywania doświadczeń wzmacniających poczucie własnej wartości i sprawczości.

Wsparcie kierowane jest w szczególności do dzieci i młodzieży doświadczających trudności w funkcjonowaniu emocjonalnym, społecznym lub szkolnym, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wychowujących się w rodzinach przeżywających kryzysy i trudności opiekuńczo-wychowawcze. Przy planowaniu pracy uwzględnia się indywidualną sytuację dziecka, jego potrzeby rozwojowe, możliwości i mocne strony, a także obciążenia wynikające z doświadczeń przemocy, zaniedbania, problemów uzależnień w rodzinie czy niestabilności relacji z bliskimi. Podstawą podejmowanych działań jest poszanowanie godności dziecka oraz przekonanie, że każde z nich powinno mieć możliwość uzyskania pomocy, rozwijania swojego potencjału i uczestniczenia w życiu społeczności.

Ważnym punktem odniesienia do stworzonego programu jest *Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023*, przygotowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę na podstawie ogólnopolskiego badania reprezentatywnego osób w wieku 11–17 lat. Według jego wyników 79% badanych

doświadczyło w ciągu życia przemocy lub zaniedbania, 66% – przemocy rówieśniczej, a 32% – przemocy ze strony bliskich dorosłych. Zaniedbanie emocjonalne dotyczyło 23% respondentów. Badanie wykazało także związki między niekorzystnymi doświadczeniami w dzieciństwie a zachowaniami autodestrukcyjnymi oraz między nadużywaniem alkoholu przez domownika a większą szansą doświadczania przemocy. Wyniki te uzasadniają uwzględnienie w programie działań służących ochronie dzieci, rozpoznawaniu ich trudności oraz uczeniu bezpiecznego wyrażania emocji i poszukiwania pomocy.

W odpowiedzi na te wyzwania program socjoterapeutyczny na rok szkolny 2026/2027 zakłada wzmocnienie czynników chroniących: bezpiecznej relacji z dorosłym, poczucia przynależności do grupy, umiejętności współpracy i rozwiązywania konfliktów oraz wiary we własne możliwości. Szczególne znaczenie będzie miało tworzenie sytuacji, w których dzieci mogą doświadczać akceptacji, odnosić sukcesy na miarę swoich możliwości i stopniowo podejmować odpowiedzialność za własne decyzje. Praca socjoterapeutyczna obejmie rozpoznawanie i nazywanie emocji, radzenie sobie z napięciem, komunikowanie potrzeb, stawianie granic oraz budowanie relacji opartych na szacunku. Towarzyszyć jej będą działania profilaktyczne dotyczące przemocy, uzależnień i bezpieczeństwa w środowisku cyfrowym.

Niniejszy program stanowi kontynuację działań podejmowanych w poprzednich latach. Został opracowany z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności, aktualnej wiedzy o rozwoju dzieci i młodzieży oraz wniosków i rekomendacji płynących ze sprawozdania z realizacji programu socjoterapeutycznego w roku szkolnym 2025/2026. Podstawę planowania stanowią również dane zebrane w toku pracy placówek oraz analiza doświadczeń, trudności i efektów dotychczasowych działań. Program przewiduje dostosowywanie metod pracy do rozpoznanych potrzeb uczestników oraz systematyczną ocenę realizacji przyjętych celów.

Istotnym elementem programu w dalszym ciągu pozostaje współpraca z rodzicami i opiekunami oraz szkołami, a także instytucjami wspierającymi rodzinę. Jej celem jest lepsze rozumienie sytuacji dziecka, uzgadnianie kierunków pomocy i wzmocnienie kompetencji wychowawczych dorosłych. Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne dążą do tego, aby każde dziecko mogło czuć się zauważone, wysłuchane i bezpieczne, a otrzymywane wsparcie pomagało mu budować dobre relacje, rozwijać samodzielność i z większą pewnością podejmować codzienne wyzwania.

1. Czas realizacji i odbiorcy programu

Program będzie realizowany od września 2026 r. do czerwca 2027 r. W tym okresie we wszystkich placówkach Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych w Gnieźnie prowadzone będą zaplanowane działania socjoterapeutyczne, wychowawcze, edukacyjne i profilaktyczne oraz wsparcie kierowane do rodzin uczestników. W lipcu i sierpniu 2027 r. zakłada się kontynuację działań opiekuńczych i integracyjnych we wszystkich placówkach. Oferta wakacyjna będzie służyła zapewnieniu dzieciom bezpiecznego i aktywnego wypoczynku, podtrzymywaniu relacji z rówieśnikami i wychowawcami oraz utrwalaniu umiejętności rozwijanych podczas roku szkolnego. W zależności od potrzeb uczestników oraz możliwości organizacyjnych i finansowych przewiduje się m.in. półkolonie, kolonie, wyjazdy, zajęcia terenowe, rekreacyjne i integracyjne. Działania te będą uzupełnieniem programu, zapewniającym ciągłość wsparcia również podczas przerwy wakacyjnej.

Program skierowany jest do dzieci i młodzieży zamieszkujących na terenie miasta Gniezna oraz ich rodzin, w szczególności do osób potrzebujących wsparcia w przezwyciężaniu trudności emocjonalnych, społecznych, wychowawczych i edukacyjnych. Obejmuje przede wszystkim:

- dzieci i młodzież z rodzin, w których występują przemoc, problemy uzależnień, zaniedbania lub trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny przeżywające kryzysy i zmiany wymagające przystosowania się do nowej sytuacji, związane m.in. z rozpadem związku, tworzeniem rodziny zrekonstruowanej, dorastaniem dzieci, konfliktami międzypokoleniowymi lub zmianą ról w rodzinie,
- dzieci i młodzież doświadczające trudności w funkcjonowaniu psychospołecznym, rozwoju lub nauce, a także zagrożone wystąpieniem takich trudności,
- dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, podejmowaniem zachowań ryzykownych lub demoralizacją, wymagające wsparcia w przestrzeganiu norm społecznych, budowaniu pozytywnych relacji i konstruktywnym radzeniu sobie z trudnościami.

Bezpośrednimi uczestnikami zajęć będą dzieci i młodzież korzystające z opieki świetlic. Natomiast rodzice i opiekunowie zastaną objęci działaniami wspierającymi kształtowanie umiejętności:

- wychowawczych w zakresie dbałości o dobrostan psychiczny, radzenia sobie ze stresem, wykorzystania technik relaksacyjnych oraz Mindfulness,
- zarządzania budżetem domowym, rozwijania umiejętności organizacji i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz gospodarowania czasem wolnym,
- sprzyjających kreowaniu dobrych nawyków żywieniowych oraz propagowaniu zdrowego stylu życia.

Dodatkowo program na lata 2026/2027 przewiduje możliwość skorzystania przez rodziców i opiekunów z doradztwa prawnego w formie konsultacji indywidualnych.

Takie rozszerzenie oferty Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych będzie realizowane zgodnie z założeniami projektu „Gniezno, klimatycznie! Królewskie miasto przygotowane na zmiany klimatu, bezpieczne, zielone, dostępne, dla mieszkańców.”, dofinansowanego z Drugiej Edycji Szwajcarskiej

Pomocy Finansowej dla wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej, mającej na celu zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych w obrębie Unii Europejskiej, realizowanego w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast.

2. Organizacja pracy

Wszystkie cztery placówki, zgodnie z Regulaminem Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych, obejmują wsparciem dzieci i młodzież w wieku od 6 do 18 lat. Zajęcia prowadzone są w dwóch grupach wiekowych:

- uczniowie klasy I–V,
- uczniowie klasy VI i wyżej.

Przy podziale na grupy uwzględnia się nie tylko wiek uczestników, lecz także ich możliwości percepcyjne i poznawcze, stopień dojrzałości oraz indywidualne potrzeby rozwojowe.

Udział w zajęciach jest dobrowolny i wymaga zgody rodziców lub opiekunów prawnych. Odrębna zgoda jest wymagana w przypadku samodzielnego powrotu dziecka do domu. Istotna jest również gotowość samego dziecka do uczestnictwa w zajęciach, potwierdzana ustnie podczas pierwszej rozmowy z wychowawcą, w obecności rodzica lub opiekuna prawnego.

Mimo dobrowolności udziału w zajęciach w roku programowym 2026/2027 we wszystkich placówkach wprowadza się jednolitą procedurę postępowania w przypadku nieobecności uczestników. Jeżeli nieobecność dziecka trwa dłużej niż pięć kolejnych dni roboczych, wychowawca niezwłocznie kontaktuje się z rodzicem lub opiekunem prawnym w celu ustalenia jej przyczyn oraz, w razie potrzeby, omówienia możliwości wsparcia dziecka w powrocie do regularnego udziału w zajęciach. Działania te służą zwiększeniu systematyczności uczestnictwa, podtrzymywaniu relacji z rodziną oraz budowaniu współpracy opartej na wspólnej trosce o dziecko. W uzasadnionych przypadkach stanowią również okazję do wzmacniania kompetencji rodzicielskich, w szczególności w zakresie konsekwentnego wspierania dziecka w realizacji ustaleń i podejmowanych zobowiązań.

Do świetlic dzieci mogą być zapisywane przez rodziców po wcześniejszym zmotywowaniu ich przez:

- pedagogów szkolnych,
- wychowawców i nauczycieli,
- kuratorów sądowych,
- asystentów rodziny
- pracowników socjalnych,

a także skierowane na podstawie postanowień sądowych.

Placówki funkcjonują od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00 – 19:00 (świetlice przy ul. Wrzesińskiej oraz na os. Kazimierza Wielkiego) lub 15:30 – 19:30 (świetlice przy ul. Kilińskiego i ul. Staszica), zapewniając dzieciom i młodzieży bezpieczne oraz wspierające środowisko. W zależności od potrzeb wychowanków, placówki mogą być również czynne w innych godzinach – zgodnie z §6 pkt 3 Regulaminu Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych.

Grupa dzieci w świetlicy nie może przekraczać 30 osób, natomiast liczebność grupy uczestniczącej w zajęciach socjoterapeutycznych jest ograniczona do 10 - 12 osób, co pozwala

na bardziej indywidualne podejście i efektywniejszą pracę.

W każdej placówce pracuje dwóch wychowawców odpowiedzialnych za organizację zajęć, zapewnienie opieki oraz prowadzenie pracy wychowawczej i socjoterapeutycznej. W odpowiedzi na wnioski dotyczące frekwencji, zawarte w sprawozdaniu z realizacji programu za rok 2025/2026, przyjęto, że w bieżącym roku programowym zajęcia socjoterapeutyczne będą odbywać się w każdej placówce co najmniej dwa razy w tygodniu. Zwiększenie częstotliwości zajęć ma sprzyjać ciągłości i skuteczności oddziaływań oraz umożliwić objęcie nimi większej liczby dzieci.

Ofertę placówek uzupełnią zajęcia sportowe i arteterapeutyczne realizowane dzięki środkom pozyskanym w ramach projektu „Gnieźno, klimatycznie! Królewskie miasto przygotowane na zmiany klimatu, bezpieczne, zielone, dostępne, dla mieszkańców.”, dofinansowanego z Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej dla wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej, mającej na celu zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych w obrębie Unii Europejskiej, realizowanego w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast. Działania te stworzą uczestnikom dodatkowe możliwości rozwijania zainteresowań, twórczego wyrażania emocji, wzmacniania sprawności fizycznej oraz kształtowania umiejętności współpracy.

3. Obszary działań programu socjoterapeutycznego na rok 2026/2027

Nadrzędnym celem całorocznej działalności Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych w Gnieźnie jest stworzenie dzieciom i młodzieży zagrożonym przemocą lub uzależnieniami bezpiecznej, wspierającej przestrzeni poprzez prowadzenie działań o charakterze socjoterapeutycznym, profilaktycznym i wychowawczym. Realizacja tego celu opiera się na wyznaczeniu celów szczegółowych w poszczególnych obszarach oraz konsekwentnym monitorowaniu przypisanych im wskaźników, zestawionych w poniższej tabeli.

Obszary	Cele szczegółowe	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
Samopoznanie	Stworzenie dzieciom przestrzeni do wzajemnego poznania się i budowania pierwszych relacji w grupie	• Frekwencja uczestników na zajęciach utrzymuje się na poziomie minimum 50% • Wspólne opracowanie i przyjęcie kontraktu grupowego określającego zasady współpracy • Plakat „Ja” dotyczący zainteresowań, mocnych stron, planów i marzeń	wrzesień – październik
	Kształtowanie atmosfery zaufania, bezpieczeństwa i otwartości sprzyjającej integracji uczestników		
	Wspieranie dziecka w odkrywaniu własnych mocnych stron, zainteresowań i wyznawanych wartości		
	Rozwijanie poczucia przynależności do grupy oraz akceptacji siebie i innych		
	Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów i marzeń		
Świat emocji	Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i nazywania własnych emocji	• Realizacja programu ISKRA Odporności (Program uczenia odporności i radzenia sobie z trudnościami) • Uzyskanie wyższych wyników w arkuszu obserwacji uczestnika zajęć socjoterapeutycznych w obszarze radzenia sobie z emocjami • Udział w wybranej akcji charytatywnej.	przez cały rok
	Uczenie akceptowanych społecznie sposobów wyrażania trudnych emocji, w tym złości		
	Wprowadzenie prostych technik relaksacyjnych jako sposobu radzenia sobie ze stresem i lękiem		
	Kształtowanie empatii i umiejętności dostrzegania emocji innych osób		

Obszary	Cele szczegółowe	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
Komunikacja	Zapoznanie uczestników z zasadami skutecznej komunikacji interpersonalnej	• Uzyskanie wyższych wyników w arkuszu obserwacji uczestnika zajęć socjoterapeutycznych w obszarze komunikacji.	przez cały rok
	Rozpoznawanie barier utrudniających wzajemne porozumiewanie się		
	Kształtowanie umiejętności formułowania komunikatu typu „ja”		
	Ćwiczenie umiejętności parafrazowania wypowiedzi i udzielania informacji zwrotnej		
	Doskonalenie umiejętności aktywnego słuchania w codziennych relacjach		
Asertywność	Zapoznanie uczestników z pojęciem asertywności oraz podstawowymi prawami asertywnymi	• Uzyskanie wyższych wyników w arkuszu obserwacji uczestnika zajęć socjoterapeutycznych w zakresie asertywności • Przeprowadzenie podczas zajęć ćwiczeń dotyczących sytuacji asertywnej odmowy (odnotowane w dzienniku zajęć)	listopad – grudzień
	Uczenie rozróżniania zachowań asertywnych, uległych i agresywnych		
	Rozwijanie umiejętności asertywnej odmowy w sytuacjach trudnych i presji otoczenia		
	Wzmacnianie poczucia własnej wartości jako podstawy postaw asertywnych		

Obszary	Cele szczegółowe	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
Przemoc	Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i w sieci	• Uzyskanie wyższych wyników w arkuszu obserwacji uczestnika zajęć socjoterapeutycznych • Stworzenie „skrzynki zaufania” lub innej formy anonimowego zgłaszania problemów wychowawcy • Opracowanie przez uczestników materiałów edukacyjnych (np. plakatów, gazetki) dotyczących przeciwdziałania przemocy • Zaangażowanie w ogólnopolską kampanię „Dzieciństwo bez przemocy” • „Gadki z Maksem” – program dotyczący bezpieczeństwa dziecka, ochrony przed przemocą oraz wykorzystaniem. Realizacja wybranych elementów odnotowane w dzienniku zajęć.	październik – grudzień
	Wykształcenie umiejętności rozpoznawania zachowań przemocowych oraz adekwatnego reagowania na agresję		
	Zapewnienie dzieciom bezpiecznej przestrzeni do zgłaszania problemów i szukania wsparcia		
	Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów bez uciekania się do przemocy		
Higiena cyfrowa i bezpieczeństwo w sieci	Uczenie bezpiecznego korzystania z urządzeń cyfrowych i zachowania równowagi cyfrowej	• Przeprowadzenie min. trzech zajęć według scenariusza ogólnopolskiego projektu Sieciaki	

Obszary	Cele szczegółowe	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
Profilaktyka uzależnień	Zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży na temat rodzajów uzależnień oraz ich skutków zdrowotnych i społecznych	Stworzenie przez uczestników plakatów lub gazetki dotyczącej profilaktyki uzależnień w każdej z placówek	styczeń – marzec
	Zapoznanie z mechanizmem powstawania uzależnienia, w tym uzależnień behawioralnych		
	Kształtowanie postaw asertywnych i umiejętności odmawiania w sytuacjach presji rówieśniczej		
	Uczenie bezpiecznego korzystania z urządzeń cyfrowych i zachowania równowagi cyfrowej		
	Wskazanie miejsc i osób, do których można zwrócić się o pomoc, gdy uzależnienie dotyczy bliską osobę (dodatkowy cel własny)		
Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia	Zwiększenie wiedzy na temat zasad zdrowego stylu życia, w tym prawidłowego odżywiania	- Przeprowadzenie co najmniej trzech zajęć o tematyce prozdrowotnej, odnotowanych w dzienniku zajęć. - Zorganizowanie przynajmniej jednej akcji promującej aktywność fizyczną (np. spartakiada, turniej sportowy, dzień aktywności) - Prowadzenie regularnych zajęć sportowych.	przez cały rok
	Kształtowanie świadomych wyborów żywieniowych oraz podstawowej wiedzy o zaburzeniach odżywiania		
	Promowanie regularnej aktywności fizycznej jako sposobu dbania o zdrowie i dobre samopoczucie oraz kształtowanie zdrowych nawyków snu i wypoczynku		
	Promowanie zdrowia psychicznego i dobrego samopoczucia oraz rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem		
	Organizowanie aktywności ruchowej dostosowanej do możliwości i zainteresowań dzieci		
	Włączanie dzieci w zespołowe gry i zabawy		

Obszary	Cele szczegółowe	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
Różnorodność	Zapoznanie uczestników z różnymi rodzajami niepełnosprawności w tym niewidocznymi na pierwszy rzut oka	- Przygotowanie krótkiego filmiku edukacyjno – profilaktycznego dotyczącego tej tematyki lub plakatu tematycznego. - Włączenie się w Dzień Kolorowej Skarpetki (Światowy Dzień Zespołu Downa)	przez cały rok
	Kształtowanie postawy szacunku i otwartości wobec osób neuroróżnorodnych (np. w spektrum autyzmu, z ADHD)		
	Uwrażliwianie na krzywdzący wpływ stereotypów i uprzedzeń		
	Budowanie akceptującej i wspierającej atmosfery w grupie wobec różnorodności rówieśników		
	Rozwijanie umiejętności udzielania wsparcia koledze lub koleżance doświadczającym trudności		
Wyrównywanie szans edukacyjnych	Rozpoznawanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów	- Diagnoza potrzeb edukacyjnych poprzez kontakt z placówkami edukacyjnymi i rodzicami. - Informacje o efektach wsparcia uzyskiwane od rodziców/opiekunów lub pracowników szkoły.	przez cały rok
	Zapewnienie pomocy dydaktycznej i wychowawczej adekwatnej do potrzeb dziecka		
	Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym na rzecz dziecka		
	Monitorowanie postępów i modyfikowanie działań wspierających		
Współpraca z rodziną dziecka	Systematyczne informowanie rodziców o postępach i trudnościach dziecka	- Ilość sporządzonych notatek służbowych z rozmów z rodzicami i opiekunami. - Udział rodziców w wydarzeniach świetlicowych potwierdzona listami obecności.	przez cały rok
	Aktywizowanie rodziców do udziału w życiu placówki		
	Zapewnienie rodzicom wsparcia, dostępu do doradztwa prawnego w formie konsultacji indywidualnych		

Obszary	Cele szczegółowe	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
	Zapewnienie rodzicom wsparcia, dostępu do doradztwa prawnego w formie konsultacji indywidualnych	• Udział rodziców korzystających z doradztwa prawnego w formie konsultacji indywidualnych potwierdzona listami obecności. • Udział rodziców w treningach psychologicznych potwierdzonych listami obecności. • Udział rodziców w treningach potwierdzony listami obecności.	
	Zapewnienie rodzicom treningów psychologicznych uwzględniających kształtowanie umiejętności wychowawczych		
	Zapewnienie rodzicom zajęć treningowych dotyczących zarządzania budżetem domowym, rozwijania umiejętności organizacji i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz gospodarowania czasem wolnym		
Rozwijanie zainteresowań i mocnych stron dzieci	Różnorodne zajęcia tematyczne uwzględniające zainteresowania dzieci i młodzieży	• Liczba przeprowadzonych poszczególnych zajęć tematycznych np. arteterapia, kulinarne, sportowe w poszczególnej placówce.	przez cały rok
	Stwarzanie możliwości rozwijania zainteresowań, uzdolnień i pasji poprzez różnorodne działania artystyczne i twórcze		
	Rozwijanie wrażliwości estetycznej poprzez dostrzeganie piękna w otaczającym świecie i sztuce		
Kształtowanie szacunku dla tradycji i zwyczajów rodzinnych, lokalnych i narodowych. Budowanie poczucia przynależności.	Wspólne przygotowanie, celebrowanie świąt i uroczystości związanych z tradycją.	• Organizacja minimum 2 uroczystości w ciągu roku np. Wigilia, Dzień Rodziny. • Przygotowanie gazetki okolicznościowej.	w zależności od potrzeb

Obszary	Cele szczegółowe	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji
Zamykanie grupy	Refleksja nad wspólnie spędzonym czasem, podsumowanie zrealizowanych działań i doświadczeń – wymiana opinii i pomysłów na przyszłość.	Podsumowujące spotkanie wychowawców z grupą (udokumentowany jednolitym arkuszem sporządzonym przez każdego uczestnika).	czerwiec-sierpień

4. Bloki tematyczne 2026/2027

Bloki tematyczne	Zbiór tematów
Samopoznanie (dawniej: <i>Poznajmy się / samoświadomość</i>)	• Kim jestem – autoportret. • Moje atuty i ograniczenia. • Rozpoznaję, w czym jestem dobry/dobra. • Śnię, planuję, działam – moje marzenia i cele. • Rodzina – moje wsparcie. • Co jest dla mnie ważne – moje wartości. • O przyjaźni – jak ją budować i utrzymać. • Akceptacja siebie i innych. • Czego nie akceptuję – kłamstwo, oszustwo, manipulacja. • Każdy inny – o temperamentach i typach osobowości. • Sztuka współdziałania – zasady dobrej współpracy.
Świat emocji (dawniej: <i>Uczucia / empatia</i>)	• Mapa uczuć – jak je nazywać i rozpoznawać. • Co teraz czuję – potrafię to nazwać. • Złość nie jest zła. • Jak wyrażać złość w sposób akceptowany społecznie – ćwiczenia. • Oswajanie strachu – sposoby radzenia sobie z lękiem. • Relaksacja jako sposób na trudne emocje. • Przyjemne emocje też warto pokazywać. • Co czują inni – trening empatii.
Komunikacja (dawniej: <i>Komunikowanie się</i>)	• Czym jest dobra komunikacja. • Bariery w rozmowie – co utrudnia porozumienie. • Komunikat JA – klucz do skutecznego porozumiewania się (teoria, praktyka). • Parafraza i informacja zwrotna oraz negocjacje w praktyce.
Asertywność	• Asertywność i jej prawa – wprowadzenie. • Zachowania asertywne, uległe, agresywne – jak je odróżnić. • Moje sytuacje trudne – autodiagnoza asertywności. • Trening asertywnej odmowy.
Przemoc	• Jak rozpoznać zachowania przemocowe. • Rodzaje przemocy i ich charakterystyka. • Konsekwencje przemocy. • Przemoc w szkole – rozpoznawanie i reagowanie. • Odrzucenie przez grupę – jak sobie radzić. • Moja sieć wsparcia – gdzie szukać pomocy. • Konflikt – jego przebieg i sposoby rozwiązywania bez agresji. • Słowa które ranią- o obgadywaniu i hejcie oraz jego skutkach.
Higiena cyfrowa o bezpieczeństwo w sieci	• Hejt i cyberprzemoc – jak reagować? • Bezpieczne korzystanie z internetu. • Gry komputerowe i telefon – zabawa czy problem.

Bloki tematyczne	Zbiór tematów
Profilaktyka uzależnień (dawniej: Uzależnienia)	• Papieros pod lupą – skład i skutki palenia. • Na czym polega mechanizm uzależnienia. • Alkohol – konsekwencje zdrowotne i społeczne. • Gdy alkohol dotyka rodzinę – współuzależnienie i role rodzinne. • Ktoś bliski pije – gdzie szukać pomocy (osoby, instytucje leczenia). • Narkotyki – rodzaje substancji i ich działanie. • Zdrowotne konsekwencje zażywania narkotyków. • Uzależnienia behawioralne – co to takiego.
Zdrowy styl życia (dawniej: Zdrowie)	• Zdrowe ciało, zdrowy duch – aktywny i bierny odpoczynek. • Prawidłowa waga, a zdrowie. • Świadome wybory żywieniowe. • Higiena osobista i dbanie o swoje ciało. • Zaburzenia odżywiania – podstawowe informacje. • Stres – czym jest i jak sobie z nim radzić. • Zdrowie psychiczne – kryzysy, alienacja i ich skutki. • Czas wolny – sport i pasje kontra „pożeracze czasu”. • Sen jako fundament zdrowia.
Różnorodność	• Niewidoczne trudności – niepełnosprawności, których nie widać na pierwszy rzut oka. • Wiele twarzy niepełnosprawności – fizyczna, intelektualna, psychiczna, sensoryczna. • Czym jest akceptacja i tolerancja. • Jak działają stereotypy i uprzedzenia. • Neuroatypowość – „Świat oczami osoby w spektrum autyzmu”. • ADHD – jak zauważać siebie i innych.

5. Metody, formy i techniki pracy

1. Metody pracy:

- **Metoda aktywizująca** – angażuje uczestników poprzez ruch, dramę oraz gry i zabawy integracyjne.
- **Metoda projekcyjna** – wykorzystuje prace plastyczne, dramę, metafory i bajkoterapię, umożliwiając symboliczne wyrażanie emocji.
- **Metoda treningowa** – polega na ćwiczeniu konkretnych umiejętności społecznych, takich jak odmawianie, wyrażanie złości czy komunikacja.
- **Metoda sytuacyjna** – opiera się na przedstawieniu konkretnej, problemowej sytuacji i odegraniu scenki i wspólnym jej przeanalizowaniu.
- **Metoda modelowania** – oparta na obserwowaniu i naśladowaniu pożądaných zachowań oraz sposobów reagowania w sytuacjach społecznych.
- **Metoda psychoedukacyjna** – przekazuje wiedzę na temat emocji, relacji, konfliktów i sposobów radzenia sobie z nimi.

- **Metoda relaksacyjna** – obejmuje ćwiczenia oddechowe, relaksację, muzykoterapię oraz elementy mindfulness.
- **Metoda zadaniowa** – polega na wspólnej realizacji projektów i zadań grupowych rozwijających współpracę.

2. Formy pracy:

- **Praca grupowa** – podstawowa forma pracy, w ramach której grupa zapewnia poczucie wsparcia i akceptacji oraz uczy współdziałania.
- **Praca indywidualna w grupie** – dziecko pracuje nad własnymi emocjami i doświadczeniami, korzystając ze wsparcia grupy.
- **Praca w parach** – wykorzystywana w ćwiczeniach komunikacyjnych, scenkach i odgrywaniu ról.
- **Praca w małych podgrupach** – realizacja zadań wymagających współdziałania, np. wspólne tworzenie plakatu czy rozwiązywanie problemu.
- **Mentoring rówieśniczy** – starszy lub bardziej doświadczony uczestnik wspiera młodszego kolegę w realizacji zadań i zdobywaniu nowych umiejętności.

3. Techniki pracy:

- **Gry i zabawy integracyjne** – służą przełamywaniu barier i budowaniu poczucia bezpieczeństwa.
- **Drama i odgrywanie ról** – pozwalają przećwiczyć nowe zachowania i umiejętności społeczne.
- **Burza mózgów** – wykorzystywana do generowania pomysłów i szukania rozwiązań.
- **Rysunek i ekspresja plastyczna** – np. „Mapa uczuć”, „Portret grupy”, „Moje bezpieczne miejsce”.
- **Opowiadania, bajkoterapia, metafora** – ułatwiają zrozumienie trudnych sytuacji i emocji.
- **Krąg rozmów** – okazja do dzielenia się doświadczeniami i refleksjami.
- **Ćwiczenia relaksacyjne** – np. technika „ciężkich rąk”, ćwiczenia oddechowe, wizualizacje.
- **Techniki socjometryczne** – służą rozpoznawaniu relacji w grupie i poczucia przynależności.
- **Kontrakt grupowy** – wspólne wypracowanie zasad współpracy.
- **Ćwiczenia komunikacyjne** – np. parafraza, aktywne słuchanie, asertywne odmawianie.
- **Metaplan** – analiza trudnych sytuacji, wspólne poszukiwanie możliwych rozwiązań.
- **Techniki relaksacji sensorycznej** – np. praca z fakturami, dźwiękiem czy

zapachem, wspierająca wyciszenie i regulację emocji.

- **Gry planszowe i karciane o charakterze edukacyjnym i/lub terapeutycznym** – utralają zasady współpracy, cierpliwość i radzenie sobie z porażką w bezpiecznej, zabawowej formie.

6. Okoliczności mające wpływ na realizację programu socjoterapeutycznego

1. Zagrożenia:

- Ograniczona współpraca ze strony rodziny dziecka, obniżająca skuteczność podejmowanych działań.
- Zbyt krótki czas trwania programu, uniemożliwiający pełne osiągnięcie zakładanych celów.
- Niewystarczająca gotowość dziecka do udziału w zajęciach lub podejmowania danej tematyki.
- Nieregularna obecność dzieci na zajęciach – zgodnie z wnioskami z ewaluacji poprzedniej edycji programu, główna bariera utrudniająca prowadzenie ciągłego procesu socjoterapeutycznego oraz rzetelne śledzenie postępów uczestników.
- Niepełne informacje zwrotne otrzymywane ze szkół, utrudniające pełną diagnozę potrzeb edukacyjnych uczestników.
- Opór ze strony rodziców do wyrażenia zgody na objęcie dziecka kompleksowym wsparciem ze strony instytucji w ramach wymiany informacji i chęci skorzystania z pomocy.

2. Szanse :

- Obecnie funkcjonujący i sprawdzający się system wsparcia: szkolenia, pomoc specjalistyczna, grupy wsparcia.
- Stałość i regularność spotkań, w tym większą niż dotychczas częstotliwość zajęć socjoterapeutycznych do minimum dwóch razy w tygodniu.
- Bliska współpraca wychowawców z pedagogami, asystentami rodziny, kuratorami oraz rodzicami/opiekunami prawnymi.
- Bogaty wachlarz form pracy.
- Możliwość budowania grupy wsparcia rówieśniczego.
- Dobrze wyszkolona i zaangażowana kadra.
- Wprowadzenie jednolitej procedury reagowania na nieobecności uczestników.
- Wprowadzenie zajęć tematycznych wspólnych dla dzieci i rodziców.

7. Ewaluacja i monitoring programu

Nieodzownym elementem towarzyszącym realizacji programu jest jego systematyczny monitoring oraz ewaluacja. Proces ten pozwala na ocenę skuteczności podejmowanych działań, a także na wprowadzanie niezbędnych korekt w trakcie trwania programu.

1. Monitoring bieżący

- Monitorowanie realizacji programu odbywa się na każdym etapie jego wdrażania.
- Postępy uczestników będą oceniane za pomocą arkusza obserwacji. Ocena każdego uczestnika będzie dokonywana dwa razy w roku: ocena początkowa – nie później niż w ciągu półtora miesiąca od zapisania dziecka do placówki, a ocena końcowa – niezwłocznie po zakończeniu realizacji programu. Oceną końcową zostaną objęte również dzieci zapisane do placówki w trakcie realizacji programu, niezależnie od terminu ich dołączenia, pod warunkiem że ich frekwencja przekroczy 50% zajęć odbywających się w okresie od zapisania do placówki do zakończenia programu.
- W ramach monitoringu analizowane będą zarówno efekty pracy grupowej, jak i indywidualne postępy poszczególnych uczestników.
- Dla każdego dziecka sporządzona zostanie Indywidualna Karta Uczestnika Świetlicy Socjoterapeutycznej obejmująca analizę zasobów i trudności zarówno wychowanka jak i jego rodziny pozwalająca na określenie celów szczegółowych i sporządzenia planu pomocy.
- Od bieżącego roku w ramach monitoringu programu systematycznie analizowana będzie frekwencja uczestników na zajęciach, aby w przypadku nieobecności dzieci podejmować odpowiednie działania, dostosowane do sytuacji i oparte na jednolitych zasadach.

2. Ewaluacja końcowa

- Po zakończeniu programu socjoterapeutycznego przeprowadzona zostanie jego całościowa ewaluacja.
- Ocena ta obejmie:
 - stopień realizacji podejmowanych działań w poszczególnych obszarach,
 - analizę osiągniętych efektów poprzez kartę obserwacji uczestnika oraz uzyskanych wskaźników,
 - identyfikację czynników sprzyjających oraz utrudniających realizację działań.
- Wyniki ewaluacji końcowej posłużą do formułowania rekomendacji na potrzeby przyszłych edycji programu socjoterapeutycznego oraz dalszego

doskonalenia metod pracy.

3. Sprawozdawczość

- Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne zobowiązane są do składania **corocznego sprawozdania merytorycznego** ze swojej działalności.
- Sprawozdanie obejmować będzie:
 - opis zrealizowanych działań,
 - dane statystyczne dotyczące udziału uczestników jak i ich rodziców oraz opiekunów w proponowanych działaniach,
 - prezentację osiągniętych efektów w pracy z uczestnikami,
 - analizę napotkanych trudności i sposobów ich przezwyciężania.

System monitoringu i ewaluacji programu zapewnia jego transparentność, a także pozwala na ocenę skuteczności i jakości podejmowanych działań w perspektywie indywidualnych potrzeb uczestników oraz celów ogólnych.